

Cursusbeschrijving jaar 3

Studiejaar 2023-2024

Voorwoord

In dit laatste cursusjaar ligt het zwaartepunt bij het project of de stage in de parochie van de kandidaat of bij een speciaal toegewezen werkbegeleider ter plekke. Het werken aan deze stage wordt ondersteund door coaching en intervisie. De coaching krijgt vorm in de werkbegeleiding van een van de leden van het pastoraal team van de betreffende parochie. Met hem of haar worden de activiteiten afgestemd en doorgesproken.

De intervisie krijgt vorm gedurende enkele cursusbijeenkomsten op het Ariënsinstituut in Utrecht. Deze begeleiding wil een bijdrage zijn aan het leren op de stageplaats. De bedoeling is dat de kandidaat projectmatig leert werken en al doende zijn of haar ervaringen leert te integreren met de kennis, de inzichten, de vaardigheden en de houdingen die eerder vanuit de opleiding zijn aangereikt. Daarnaast zal er aandacht zijn voor vaardigheden die voor een diaken of catecheet onmisbaar zijn in het omgaan met mensen, zoals luisteren, observeren, vormen van gespreksvoering, het werken in teamverband. Ten slotte is er ook aandacht voor de persoonlijke houding en ontwikkeling van de kandidaat.

NB Alle cursisten volgen de in de linker kolommen beschreven modules. De modules in de rechter kolommen worden alleen gevolgd door de diakenkandidaten.

Module 1

Bespreking van de projecten

9 september 2023

Drs. E. Hogema

Tijdens de eerste bijeenkomst zullen de kandidaten een korte presentatie geven van hun stage. Voor de catecheten in opleiding betekent dit een concreet project en voor de kandidaat diakens gaat het om een uitgebreidere pastorale stage onder begeleiding van een diaken. In deze presentatie komen niet alleen de concrete plannen aan de orde, maar ook de persoonlijke leerdoelen van de cursisten. Waar nodig kan een en ander nog bijgesteld worden.

Lezing *Evangelii gaudium*

9 september 2023

Drs. P. Kuipers

In 2013 schreef paus Franciscus zijn eerste apostolische exhortatie over de verkondiging van het Evangelie in de wereld van vandaag: *Evangelii gaudium*. We leven in een samenleving die steeds minder boodschap lijkt te hebben aan God en het Evangelie van Zijn Zoon. We zijn getuige van een snelle ontkerkelijking en secularisering van onze tijdgenoten. Is het (nog) mogelijk God ter sprake te brengen in het publieke debat en bij de mensen van deze tijd? Hoe kunnen we mensen raken met de rijkdom van de Blijde Boodschap en hun laten merken dat het geloof in de Drie-ene God hun leven kan verrijken?

Module 1b

Theorie van de diaconie

30 september 2023

Drs. E. Hogema

Het kerkelijk spreken over diaconaat en diaconie heeft zijn wortels in het Nieuwe Testament. Vanuit het voorbeeld en de opdracht van Jezus zien we hoe de dienstbaarheid omgevormd wordt tot een basishouding voor iedere christen. In de loop van de eeuwen hebben christenen hun dienst jegens elkaar en de meest kwetsbaren telkens opnieuw vormgegeven in concrete activiteiten. Deze diaconie maakt ook deel uit van de kerntaken van de kerkgemeenschap. Deze module staat stil bij de theoretische achtergronden van de diaconie.

Stagebegeleiding

30 september 2023

Drs. E. Hogema

Module 2

Intervisie

25 november 2023

Drs. E. Hogema

Zie voorwoord.

Evangelisatie en catechese

25 november 2023

Drs. P. Kuipers

Catechese is een wezenlijk onderdeel van het pastoraat van de toekomst. Daarom wil het Aartsbisdom Utrecht ook mensen vormen om daar een bijdrage aan te leveren. Toch gaat er traditiegetrouw nog iets aan vooraf: de evangelisatie. Dit is het proces van eerste kennismaking met de persoon van Jezus Christus. Over catechese en evangelisatie zullen we met elkaar in gesprek gaan.

Module 2b

Huwelijksrecht

9 december 2023

Mgr. Th. Hoogenboom

Het huwelijksrecht van de katholieke Kerk is het meest besproken deel van het *Wetboek van Canoniek Recht*, dat in 1983 is verschenen. Het omvat de canones 1055-1165 van de codex. Deze artikelen zijn van een bijzonder belang voor allen die pastoraal werkzaam zijn en zich bezighouden met de huwelijksvoorbereiding.

De huwelijksverklaring

9 december 2023

Mgr. Th. Hoogenboom

Een belangrijk onderdeel van de huwelijksvoorbereiding, in het licht van het kerkelijk recht, is het invullen van de 'Status Liber' door de priester of diaken die bij het kerkelijk huwelijk zal assisteren. Deze 'Status Liber' is een formulier dat onderzoekt of de beide huwelijkspartners vrij zijn om een huwelijk met elkaar aan te gaan. Het moge duidelijk zijn dat de diaken moet weten hoe deze verklaring ingevuld dient te worden.

Module 2c

Diaken en liturgie

3 februari 2024

Drs. P. Kuipers

Naast het dienstwerk van de verkondiging en van de diaconale liefdeswerken vervult de diaken ook een eigen rol in de liturgie. Het is voor een diaken belangrijk om te weten wat zijn assisteren in de liturgie precies behelst en wat er van hem verwacht mag worden. Voor deze bijeenkomst wordt gebruik gemaakt van 'Diaconale assistentie tijdens de Eucharistie' van J. Hermans (2011), uitgegeven in de reek Liturgische Handreikingen (NRL).

Homiletiek

3 februari 2024

Docent nog niet bekend

Een diaken is ook geroepen voor de verkondiging. De homilie neemt in deze verkondiging een belangrijke rol in. Het doel van deze bijeenkomst is om de criteria voor de homilie te ontdekken, die voortkomen uit de bepalingen van het Tweede Vaticaans Concilie en het *Homiletisch Directorium* (2014). Ook worden de deelnemers vertrouwd gemaakt met de praktijk van het preken en de technische en inhoudelijke criteria waaraan een goede homilie moet voldoen.

Module 3

Beleid Aartsbisdom en zending

24 februari 2024

Willem Jacobus kardinaal Eijk

Een diaken wordt gewijd en daarmee geïncardineerd (opgenomen) in de geestelijkheid van het bisdom. Dat brengt een bijzondere sacramentele band tot stand met de bisschop van het betreffende bisdom. Een catecheet kan een zending ontvangen van de aartsbisschop om met diens mandaat in de parochie werkzaam te zijn. Kardinaal Eijk wil in deze bijeenkomst met de cursisten in gesprek gaan over enkele centrale onderdelen van het beleid van het Aartsbisdom Utrecht en over de inhoudelijke betekenis van de zending die men kan ontvangen.

Intervisie

24 februari 2024

Drs. E. Hogema

Zie voorwoord.

Module 4

Intervisie

13 april 2024

Drs. E. Hogema

Zie voorwoord.

Catechese in de missionaire parochie

13 april 2024

Dr. T. Schilling

In de missionaire parochie is een cruciale rol weggelegd voor de catechese als het proces om mensen kennis te laten maken met de persoon van Jezus Christus en hen te maken tot Zijn leerlingen. Tim Schilling, medewerker van het Centrum voor Parochiespiritualiteit en van daaruit betrokken bij de conferenties over de missionaire parochie, zal hierover met de cursisten in gesprek gaan.

Module 4b

Diaconale excursiedag

11 mei 2024

Deze dag wordt op een locatie in het Aartsbisdom Utrecht gehouden waarbij gekeken wordt naar concrete activiteiten op het gebied van diaconie.

Module 4c

Stemgebruik en muzikale vorming

1 juni 2024

S. Roskamp

De diaken vervult een eigen taak in de liturgische vieringen. In deze vieringen neemt de zang een belangrijke plaats in. Het is dus waardevol als een diaken zijn stem goed weet te gebruiken, of dat nu in spreken of zingen is. Daarnaast zal worden gekeken naar het repertoire van liturgische muziek zodat de diaken op basis van kennis goede adviezen weet te geven aan koren of cantores.

Module 5

Presentaties eindverslag

15 juni 2024

Drs. E. Hogema

Op deze laatste dag presenteren enkele cursisten hun eindverslag aan de opleidingsstaf en aan elkaar. Zij laten zien hoe hun project eruitzag en wat ze tijdens hun stage hebben gedaan, maar vooral wat ze hebben geleerd en hoe ze zichzelf als toegeruste vrijwilliger hebben ontwikkeld. De dag en daarmee ook de opleiding wordt feestelijk afgesloten met het uitreiken van het getuigschrift aan de cursisten. Natuurlijk zullen een hapje en drankje niet ontbreken.